

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kultuuriministeerium
min@kul.ee

Teie 11.04.2024

Meie 06.05.2024

nr 1-11/479-1, KUM/23-
0485/-2K
nr 8-2/3483

Spordiseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kultuuriministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks spordiseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Sisulised märkused

- Eelnõu § 1 punktiga 3** täiendatakse spordiseaduse (SpS) § 6¹ lõiget 6, mis reguleerib spordi andmekogusse kogutavaid isikuandmeid. Nimetatud sättesse lisatakse õiguslik alus spordiregistris avaldatava spordiobjekti foto autori ja litsentsiandja isikuandmete töötlemiseks. Seletuskirja (lk 4) kohaselt sõlmitakse foto omanikuga litsentsileping foto kasutamiseks spordiobjektide andmekogus. Leiame, et eelnõu ja seletuskirja põhjal jääb ebaselgeks lisatava sätte vajadus. Autori isiklikud õigused sätestab autoriõiguse seaduse § 12, lisaks sõlmitakse teose kasutamiseks leping. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 6 lõige 1 sätestab õiguslikud alused isikuandmete töötlemiseks, sealhulgas on vastutaval töötlejal õigus isikuandmeid töödelda andmesubjekti osalusel sõlmitud lepingu täitmiseks (punkt b) ning vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks (punkt c). Seetõttu jääb ebaselgeks, mis eesmärki kannab eelnõus kavandatud üldine isikuandmete töötlemise õiguse kehtestamine. Palume täiendava õigusliku aluse loomise vajadust hinnata ning täpsemalt selgitada.
- Eelnõu § 1 punktiga 8** muudetakse SpS § 11, milles nähakse ette dopinguvastaste reeglite järgimise kohustus. Kavandatud muudatuse järgselt reguleerib kõnealune paragrahv edaspidi lisaks dopingureeglite järgimisele laiemalt ka spordieetika reeglite järgimist. Sealhulgas sätestatakse SpS § 11 lõikes 4, et riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil ja spordiorganisatsioonidel on dopinguvastaste toimingute tegemiseks ja rikkumiste menetlemiseks, spordivõistluste tulemustega manipuleerimise, väärkohtlemise ja teiste spordieetika reeglite rikkumiste menetlemiseks õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas dopinguvastaste toimingute tegemise ja rikkumiste menetlemise korral isiku terviseandmeid.

Esmalt märgime, et isikuandmete töötlemine on põhiseaduse (PS) §-s 26 sätestatud isiku eraelu puutumatuse riive, mida võib teha ainult kooskõlas seadusega (PS § 3 ja § 11). Sealjuures tuleb tagada, et põhiõiguse riive on vajalik ja proportsionaalne taotletava eesmärgi suhtes.

Eelnõus (samuti kehtivas SpS-s) on sätestatud väga üldine õigus isikuandmete töötlemiseks. Isikuandmete töötlemise õigus on spordiorganisatsioonidel, kes on loetletud SpS §-s 4. Spordiorganisatsioonideks on teiste hulgas näiteks ka spordiühendused (SpS §-4 punkt 4), milleks on spordi spetsiifilises valdkonnas (harrastussport, tervisesport, koolisport, üliõpilassport, puudega inimeste sport, töökohasport, veteranisport jm) või piirkondlikul põhimõttel tegutsevate spordiklubide või füüsiliste isikute ühendus. Seega isikuandmete, sealhulgas eriliigiliste terviseandmete töötlemise õigus kehtib kavandatud muudatuse kohaselt väga laiale sihtgrupile. Selgitame, et igasuguse isikuandmete töötlemise puhul tuleb lähtuda andmetöötamise üldpõhimõtetest vastavalt IKÜM artiklile 5. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema

seaduslik, õiglane ja läbipaistev, andmeid kogutakse konkreetsel eesmärgil, minimaalselt ja kogutavad andmed on kooskõlas kogumise eesmärgiga, tagatakse andmete õigsus, sätestatud on säilitamistähtajad ning töötlemine on turvaline. Kavandatud muudatuse puhul ei ole selge, kas andmetöötluse üldpõhimõtted on tagatud.

Terviseandmed kuuluvad IKÜM kohaselt eriliiki isikuandmete hulka ning nende tundlikkuse tõttu seab IKÜM nende kaitseks kõrge standardi. Isikuandmete eriliikide töötlemise aluseid reguleerib IKÜM artikkel 9. Eriliiki isikuandmete töötlemine on IKÜM art 9 lõike 1 kohaselt üldreeglina keelatud. Erandina on see lubatud vaid juhul, kui esineb mõni IKÜM art 9 lõikes 2 sätestatud töötlemise lubatavuse alus. Näiteks võib IKÜM art 9 lg 2 punkti g kohaselt isiku terviseandmeid töödelda, kui töötlemine on vajalik olulise avaliku huviga seotud põhjustel liidu või liikmesriigi õiguse alusel ning on proportsionaalne saavutatava eesmärgiga, austab isikuandmete kaitse õiguse olemust ja tagatud on sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks. Siinkohal vajab rõhutamist, et avalik huvi peab olema oluline. Eelnõu ja seletuskiri kahjuks ei käsitle põhjendusi töötlemise lubatavuse aluse kohta ega kohaldatavaid kaitsemeetmeid.

Kokkuvõtvalt, seadusest peab selguma, millisel eesmärgil, mahus ja kui kaua andmeid töödeldakse ning millised on kaitsemeetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks. Eeltoodust lähtudes palume eelnõu ja seletuskirja täiendada.

3. **Eelnõu § 1 punktiga 9** täiendatakse SpS §-s 11¹ lõikega 1¹, millega antakse spordivõistlustega manipuleerimise vastasele riiklikule kontaktpunktile õigus töödelda isikuandmeid spordivõistluste tulemustega manipuleerimise vastaste toimingute tegemiseks. Seletuskirjas (lk 10) on viidatud Euroopa Nõukogu spordivõistluste tulemustega manipuleerimise vastasele konventsioonile, mille Eesti on küll allkirjastanud, kuid ei ole sellega liitunud (seda ei ole ratifitseeritud). Eelnõust ei selgu, kuidas on reguleeritud spordivõistlustega manipuleerimise vastane võitlus ning millise ülesande täitmiseks ja mahus selleks isikuandmeid töödeldakse. Palume kindlasti nii eelnõu kui seletuskirja vastavalt täiendada (vt ka käesoleva kirja eelmise punkti selgitusi).
4. **Eelnõu § 1 punktiga 11** muudetakse spordiseaduse § 20. Muudatuse tulemusel sätestab spordiseaduse § 20 lg 1 punkt 4, et kõrgendatud turvariskiga on spordiüritus, kus kasutatakse ajutist ehitist näiteks tribüüni, lava, telki või muud suuremõõtmelist konstruktsiooni või inimese elule ja tervisele ohtu kujutavat muud lisainventari. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, kas ajutise ehitise alla kuuluvad ehitusseadustiku § 3 lõike 4 tähenduses ajutised ehitised, sh ka ajutised pneumohallid (nagu Õismäe Sportmängude Hall). Sellistes ehitistes toimuvate spordiürituste igakordne loastamine üksnes ehitise ajutise iseloomu tõttu ei tundu põhjendatud, kuivõrd need ongi üldjuhul mõeldud just sportimiseks ja spordiürituste korraldamiseks, mistõttu sellised üritused toimuvad neis sageli. Kui siiski on soov nendes toimuvate spordiürituste korraldamisele loakohustus kehtestada, tuleks seletuskirjas nendega olemuslikult kaasnevaid ohte selgitada, et oleks selge, miks selline kohustus igakordselt vajalik on. Kui „ajutise ehitisena“ peetakse siiski midagi muud silmas, palume seda eelnõus täpsustada ja seletuskirjas avada.
5. **Eelnõu § 1 punktiga 13** muudetakse SpS § 25 lõikes 2 juriidilisele isikule spordiürituse korraldamise nõuete rikkumise eest ettenähtud karistumäära. Senise 2000 euro asemel on võimalik juriidilisele isikule edaspidi määrata kuni 5000 euro suurune rahaträhv.

Seletuskirjast (lk 14) selgub, et eelnõu koostamisel on võetud eeskujuks avaliku koosoleku nõuete rikkumise rahaträhvi määra (3200 eurot vastavalt karistusseadustiku (KarS) § 264¹ lõikele 2), kuid leiame, et spordiürituste puhul tuleb arvestada võistlustest osasaavate isikute julgeolekut ja turvalisust, mistõttu peab trahvisumma olema suurem. Kui füüsilise isiku karistumäär on 200 trahviühikut, mis on 2/3 maksimaalsest karistumäärast, siis võiks ka juriidilise isiku karistumäär järgida sarnast proportsiooni. Nagu ka VTK etapis viitasime, siis 2005. aastal jõustunud SpS kohaselt oli SpS § 25 lõikes 2 ettenähtud juriidilise isiku rahaträhv suurusega kuni 30 000 krooni oma suurusel üle poole maksimaalsest võimalusest, mida KarS § 47 toona kehtiva õiguse kohaselt võimaldas juriidilisele isikule kohaldada (kuni 50 000 krooni). Arvestades, et maksimaalne lubatud karistumäär juriidilisele isikule on kehtiva KarSi kohaselt kuni 400 000 eurot, siis algset SpS loogikat järgides võiks ka nüüd juriidilise isiku karistumäär olla vähemalt kuni 200 000 eurot. Kui eelnõu koostajad karistumäära tõusu sellise summani hetkel võimalikuks ei pea, tuleks võrreldes olemasoleva määraga tõsta karistust siiski vähemalt kümnekordselt ehk kuni 20 000

euroni. Leiame, et auto-, mootorratta- ning veespordis (SpS § 20 lõike 1 punkt 1 toob need liigid välja) võistlustest osasaavate isikute julgeolek ja turvalisus on eriti oluline ja seetõttu ka nõuete rikkumine väärrib tõsist suhtumist. Isegi kui ca 19 aasta jooksul ei ole ühtegi vääртеomenetlust SpS § 25 alusel läbi viidud, ei saa seda välistada tulevikus. Eriti arvestades eelnõu üht eesmärki – loobuda loa taotlemise nõudest nende spordialade puhul, kus ei ole praktikas probleeme, kuid mille korraldamiseks praegu luba vaja on. **Oleme veendunud, et kuni 5000-eurone karistus juriidilisele isikule ei ole nendes valdkondades toimepandud rikkumiste korral mõjuv karistus.** Palume juriidilise isiku karistumäära tõsta tänasega võrreldes vähemalt kümnekordseks.

Lisaks märgitakse seletuskirjas (lk 14), et eelnõu VTK-le laekunud ettepaneku kohaselt võiks kohtuväline menetleja olla linna- või vallavalitsus. Kultuuriministeerium on jäänud kehtiva seaduse sõnastuse juurde, mille kohaselt on kohtuväliseks menetlejaks Politsei- ja Piirivalveamet (PPA), kuid omavalitsusliidu toetusel ollakse valmis kohtuvälist menetlejat muutma. Toetame VTK-le esitatud ettepanekut, kuna ürituste korraldamiseks lubade andmisega tegeleb tulenevalt kavandatud SpS § 20 lõikest 1 just valla- või linnavalitsus ning lõike 3 kohaselt lõigetes 1 ja 2 nimetatata spordiürituste puhul on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus spordiürituse korraldamise nõuded kehtestada korrakaitseseaduse § 59 lõike 1 alusel määrusega. Leiame, et see, kes nõudeid kehtestab, on kõige pädevam kontrollima ka nende nõuete täitmist ja nende rikkumise korral läbi viima ka vääртеomenetluse. Võimalik on ka lahendus, mille kohaselt PPA kõrvale lisandub kohtuvälise menetlejana ka linna- või vallavalitsus (sarnaselt nagu on nt liikluseaduse (LS) § 263 alusel LS § 241 ja 261 sätestatud rikkumiste menetlejateks nii PPA kui ka valla- või linnavalitsus).

II. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

6. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Lisad:

1. Eelnõu märkused.
2. Seletuskirja märkused

livika Sale 51964114 livika.Sale@just.ee
Anu Suviste
Kristi Kool
Einar Hillep
Birgit Hermann